

Dosarul nr. 2rac-14/22

2-20035548-01-2rac-14012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, V. Cotorobai, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Societatea cu răspundere limitată „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Societății cu răspundere limitată „NaturAgroFresh” cu privire la încasarea subvenției acordate, a dobânzii de întârziere și a penalității de întârziere,

împotriva deciziei din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „NaturaAgro Fresh”, a fost casată hotărârea din 05 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării penalității de întârziere și a taxei de stat și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre de respingere a acestei pretenții, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La 11 martie 2020 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „NaturAgroFresh” cu privire la încasarea subvenției acordate, a dobânzii de întârziere și a penalității de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în anul 2016 pârâtul a beneficiat de subvenții în mărime de 154776 de lei, dosar de subvenționare 1.1/1610OR3809, în conformitate cu măsura 1.1. „stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri)”, prevăzută de Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 910 din 25 iulie 2016 și, anume, pentru procurarea a 12 module de seră.

A menționat că, conform pct. 8 subpct. 5) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea autorității administrative „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 20 din 18 ianuarie 2019 și ordinului nr. 89 din 06 iunie 2019 cu privire la realizarea activității de monitorizare a producătorilor agricoli care au beneficiat de sprijin financiar în cadrul submăsurii 1.1 și aprobarea graficului de post inspecție, dosarul de subvenționare invocat a fost supus verificării.

A susținut că, după deplasarea la locul efectuării investiției, în s.Ciocâlteni, r-nul Orhei, reprezentanții Agenției au constatat că, pârâtul a beneficiat de subvenții pentru materialele folosite la instalarea și echiparea serelor, astfel, a montat și a pus în funcțiune 12 tunele, obiectul investițional subvenționat - materialele de construcție subvenționate pentru instalarea și echiparea serelor nu erau instalate și erau funcționale, astfel, serele în număr de 12 unități, care au fost construite pe terenul cu numărul cadastral 6423302278, la momentul verificării, au putut fi identificate în număr de 6 unități.

A afirmat că, constatările respective au fost consemnate în actul de inspecție nr. 106 din 20 iunie 2019 privind efectuarea inspecției post achitare a dosarului nr.1.1/1610OR3809 la fața locului, în prezența reprezentantului pârâtului, ultimul refuzând semnarea acestuia, precum și a procesului-verbal nr. 28 din 12 iulie 2019 privind constatarea iregularităților.

A relevat că, pârâtul a încălcat angajamentele asumate și prevederile Regulamentului de subvenționare din 2016 și, anume, conform secțiunii „Angajamente” din declarația pe proprie răspundere din 17 octombrie 2016, anexată la cererea de acordare a sprijinului financiar, pârâtul și-a asumat obligațiunea de a nu înstrăina/transmite în folosință sub nici o formă investiția supusă subvenționării, conform perioadei de timp specificată la subpct.3) pct.10) pct.32) din Regulament, precum și să respecte criteriile de eligibilitate în dependență de măsura/sprijinul accesat, să asigure utilizarea conform destinației a investiției pentru care se acordă sprijin financiar; să întrețină obiectul investiției, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, să asigure toate condițiile pentru efectuarea adecvată a acțiunilor de inspecții post achitare de către reprezentanții împuterniciți a Agenției.

Consideră că, SRL „NaturAgroFresh” a încălcat esențial prevederile pct. 32 din Regulamentul de subvenționare din 2016, precum și angajamentele asumate prin declarația pe proprie răspundere.

A notat că, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, Agenția a expediat în adresa SRL „NaturAgroFresh”, indicată în cererea de solicitare a sprijinului financiar, cererea prealabilă nr. 840/11 din 06 noiembrie 2019, prin care a solicitat restituirea subvenției acordate pentru 6 module de sere neidentificate, cererea prealabilă fiind restituită cu mențiunea nereclamat.

A invocat că, ulterior, a apelat pârâtul telefonic, înștiințându-l despre necesitatea restituirii subvenției, fapt ignorat de către ultimul, motiv pentru care califică acțiunile SRL „NaturAgroFresh” ca fiind de rea-credință.

A declarat că, pârâtul a încălcat prevederile Regulamentului de subvenționare, astfel, alocarea subvențiilor este determinată de obiectivele prevăzute de pct. 21-23 din Regulamentul enunțat, iar în situația în care obiectul subvenționat, serele nu au fost identificate, obiectivele stipulate în Regulament nu au fost atinse.

A specificat că, în scopul gestionării eficiente a fondului de subvenționare a producătorilor agricoli se impune necesitatea restituirii de către pârât a subvenției acordate în mărime de 77388 de lei, pentru 6 module de sere neidentificate.

A relatat că, deoarece SRL „NaturAgroFresh” nu a achitat la scadență suma de 77388 de lei pretinsă de către Agenție pentru perioada 06 noiembrie 2019 (data scadenței) – 10 martie 2020 (data depunerii prezentei cereri), pârâtul urmează să achite și o dobândă de întârziere în mărime de 4017,86 de lei și o penalitate de întârziere în sumă de 967,35 de lei.

A solicitat încasarea din contul pârâtului a subvenției acordate în sumă de 77388 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 4017,82 de lei, calculată pentru perioada 06 noiembrie 2019-10 martie 2020 și a penalității în sumă de 967,35 de lei, calculată pentru perioada 06 noiembrie 2019-10 martie 2020.

Prin hotărârea din 05 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură și au fost încasate din contul SRL „NaturAgroFresh” în beneficiul Agenției de Intervenții și Plăți pentru Agricultură suma de 77388 de lei, cu titlu de subvenție, suma de 4017,82 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere, calculată pentru perioada 06 noiembrie 2019-10 martie 2020 și suma de 967,35 de lei, cu titlu de penalitate calculată pentru perioada 06 noiembrie 2019-10 martie 2020. A fost încasată din contul SRL „NaturAgroFresh” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 2471,19 lei.

La 12 martie 2021 SRL „NaturAgroFresh” a declarat apel nemotivat, iar la 06 mai 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 19 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către SRL „NaturAgroFresh”, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea încasării penalității de întârziere și a taxei de stat și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă această pretenție și a fost încasată de la SRL „NaturAgroFresh” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 2442,17 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, în condițiile în care SRL „NaturAgroFresh” a încălcat prevederile pct. 10 subpct. 3) din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 910 din 25 iulie 2016, precum și angajamentele asumate prin declarația pe propria răspundere, pentru demontarea a 6 tunele de seră (f. d. 37), este justificată soluția primei instanțe privind temeinicia cerințelor Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de rambursare a subvenției acordate în sumă de 77388 de lei, precum și cea de încasare a dobânzii de întârziere

în sumă de 4017,82 de lei pentru perioada 06 noiembrie 2019-10 martie 2020, în care SRL „NaturAgroFresh” s-a aflat în întârziere de plată.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind nejustificate argumentele apelantei precum că, o parte din obiectul subvenționat a fost deteriorat în rezultatul vântului puternic – forței majore, deoarece acest eveniment nu a fost adus la cunoștința Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, deși conform declarației pe propria răspundere semnată la 17 octombrie 2016, SRL „NaturAgroFresh” s-a angajat să informeze Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură fără întârziere, în termen de 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a angajamentelor întru realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării, pentru care și-a asumat răspunderea.

Instanța de apel a menționat că, nu poate fi reținut cu titlu de probă nici actul nr. 175-053A/19 din 11 martie 2019, întocmit de executorul judecătoresc, prin care se constată că, din cauza vântului puternic și a condițiilor meteorologice nefavorabile s-a deteriorat parțial construcția, or, conform art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 393 din 13 mai 1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, anume Camera de Comerț și Industrie este cea care stabilește și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător. Iar, modul de constatare a evenimentului de forță majoră și de eliberare a certificatului ce atestă un astfel de eveniment este prevăzut de Regulamentul nr. 16/4 din 21 decembrie 2004 privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră.

La 23 decembrie 2021 SRL „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel în partea menținerii hotărârii primei instanțe este neîntemeiată și ilegală.

A menționat că, instanța de apel nu a reținut argumentele recurentului, care demonstrează înafara oricărui dubiu rezonabil că, nu a încălcat angajamentele asumate și prevederile Regulamentului de subvenționare și nu a înstrăinat, nici nu a transmis în folosință sub orice formă obiectul subvenționării.

A susținut că, a fost demonstrat faptul că, în anul 2016 recurentul a beneficiat de subvenții în mărime de 154776 de lei, dosar de subvenționare 1.1/160OR3809 în conformitate cu măsura 1.1 - Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri), prevăzută de Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 910 din 25 iulie 2016. Scopul proiectului afacerii a fost construirea a 12 sere - solarii preconizate pentru producerea legumelor de calitate superioară din primăvară timpurie pînă în toamnă târzie, menționat expres în planul de afaceri înaintat pentru alocarea subvențiilor destinate dezvoltării și modernizării agriculturii RM.

A afirmat că, scopul proiectului nu se identifică cu obiectul subvenționării. În pct.13 al planului de afaceri a fost menționat expres costul investițiilor și sursele de finanțare, specificând expres denumirea completă a echipamentului și utilajului

pentru care s-a solicitat alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat și, anume, procurarea elementelor pentru sistema de irigare, procurarea pompei de aer cu tumer, procurarea foliei și procurarea accesorii pentru asamblare a peliculei.

A relevat că, recurentul a procurat din suma de bani alocată de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură echipamentul și utilajul menționat în pct. 13 al planului de afaceri înaintat pentru alocarea subvențiilor destinate dezvoltării și modernizării agriculturii RM.

A notat că, ulterior, la 11 martie 2019, în rezultatul condițiilor climaterice nefavorabile înregistrate pe teritoriul s. Ciocîlteni. r-nul Orhei și, anume, din cauza vântului puternic, recurentului i-a fost adus un prejudiciu enorm, soldat cu deteriorarea serelor, peliculei și clamelor de prindere, fapt probat prin actul privind constatarea faptului nr. 175-053A/19 din 11 martie 2019.

Consideră că, instanțele judecătorești nu au dat apreciere justă circumstanțelor invocate de recurent, or, în urma acestor intensificări puternice de vânt au avut de suferit considerabil 6 module de sere, care au încercat a fi reparate, dar în rezultat acestea au rămas nefuncționale, necesitând investiții suplimentare pentru procurarea materialelor prime și construcția lor de la început, în caz contrar, producția agricolă avea de suferit, serele, neputând fi reabilite, erau neviabile pentru creșterea satisfăcătoare și în condiții optime a legumelor.

A declarat că, instanța de apel nu a reținut că, conform art. 22 alin. (1) lit. f) din Codul de executare, executorul judecătoresc este în drept să constate, la cererea persoanei interesate, fapte și stări de fapt, iar conform art. 25 alin. (1)-(3) din Codul de executare, la solicitarea persoanei interesate, executorul judecătoresc poate constata orice fapt și stare de fapt, inclusiv în vederea executării încheierii de asigurare a probelor. Constatarea se face printr-un act care are forță probantă. Faptele constatate prin actul întocmit de executorul judecătoresc pot fi utilizate ca probe în procesul de judecată. Ele nu necesită a fi probate suplimentar, fiind valabile pînă la proba contrară. La întocmirea actului de constatare, executorul judecătoresc va reflecta doar stările și faptele prezente obiectiv, fără a formula concluzii și aprecieri. La constatarea faptelor și a stărilor de fapt, executorul este în drept să utilizeze mijloace tehnice.

A remarcat că, echipamentul și utilajul procurat din banii alocați de Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură și, anume, elementele pentru sistema de irigare, pompa de aer cu tumer, folia și accesoriile pentru asamblare a peliculei nu au fost înstrăinat, așa cum pretinde în mod impertinent intimatul, ci au fost deteriorate din cauza condițiilor climaterice nefavorabile. Nici instanța de apel în decizia sa nu a făcut referire la acest aspect, contrar prevederilor art. 239 CPC.

A invocat că, recurentul a probat faptul că, bunurile deteriorate din cauza vântului se păstrează în depozitul său, fapt care se constată prin actul privind constatarea faptului nr. 175-055A/20 din 11 noiembrie 2020, însă instanța de apel a omis să dea o apreciere justă și acestei probe, la adoptarea deciziei nefiind reținută ca admisibilă, pertinentă și concludentă.

A mai invocat că, actele anexate la materialele cauzei de recurent au forță probantă și instanța nu putea să nu le dea o apreciere și încadrare juridică calificată.

A specificat că, intimatul nu a dovedit că, bunurile procurate din subvențiile alocate au fost înstrăinate sau transmise, iar cu privire la acest aspect, instanța de apel nu s-a expus sub nici o formă, din prioritate unor alegații neprobate în raport cu suportul probatoriu prezentat de recurent, care a demonstrat că bunurile se află la recurent, dar au fost deteriorate de un impediment necontrolat și din acest considerent nu pot fi folosite. Cu toate acestea, recurentul nu a înstrăinat aceste bunuri.

Consideră greșită concluzia instanței de apel precum că, conform art. 4 alin.(1) lit. g) din Legea nr. 393 din 13 mai 1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, anume Camera de Comerț și Industrie este cea care stabilește și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător, or, conform art.4 alin. (2) lit. g) și (3) din Legea enunțată, Camera de Comerț și Industrie atestă, prin emiterea unui aviz (aviz de atestare) conform procedurii stabilite de Cameră, circumstanțele survenite ca urmare a unor fenomene ale naturii, acte normative/administrative, acțiuni ori inacțiuni (fapte) sau a unor alte fenomene/evenimente în afara controlului debitorului, de natură a fi invocate ca impediment justificator de neexecutare a obligației debitorului în contextul raporturilor contractuale comerciale în care cel puțin o parte este subiect al activității de întreprinzător și în care părțile unui astfel de contract au convenit în scris atestarea de către Cameră a circumstanțelor menționate mai sus. Dispoziția alin. (2) lit. g) nu conferă avizului Camerei forță probantă prestabilită și nu exclude admisibilitatea altor probe privind circumstanțele menționate. Instanța de judecată sau un alt organ de jurisdicție competent apreciază în condițiile legii circumstanțele atestate prin avizul menționat la alin. (2) lit. g).

A menționat că, avizul Camerei de Comerț și Industrie nu este unicul mijloc probator și prin sine nu este decisiv. Mai mult decât atât, recurentul și intimatul nu se află în raporturi contractuale.

A susținut că, instanța de apel a dispus admiterea cerințelor intimatului, conducându-se doar de alegațiile acestuia și motivând lipsa notificării cazului de forță majoră, pe când recurentul a probat acest aspect înafara oricărui dubiu rezonabil, din care context restituirea parțială a subvenției este inechitabilă și injustă în raport cu recurent.

În ceea ce privește încasarea dobânzii de întârziere solicitate de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, consideră că, acest capăt de cerere, la fel, este nefondată, instanța de apel urmând să caseze integral hotărârea primei instanțe, or, dobânda de întârziere este obligație accesorie la obligația de bază, iar atâta timp obligația de bază nu există, intimatul nu poate pretinde încasarea dobânzii de întârziere, astfel că, conform art. 475 din Codul civil, drept accesoriu este dreptul legat astfel de un alt drept încât fără acesta nu poate exista.

Prin referința depusă de 25 ianuarie 2022 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale,

dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților la proces copia deciziei contestate la 19 noiembrie 2021 (f. d. 152).

Astfel, recursul declarat la 23 decembrie 2021 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către SRL „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu, nu se încadrează în temeiurile

prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către SRL „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către SRL „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către SRL „NaturAgroFresh”, reprezentată de către avocatul Olga Ciobanu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic